

Konrad KK
nr albumu: xxx
Wyższa Szkoła Nauk Społecznych im. ks. J. Majki
Kierunek: Socjologia
Semestr: drugi

SEKTY NA PRZYKŁADZIE RUCHU NEW AGE

Sekta – w ujęciu teologicznym dotyczy grupy wyznaniowej, która oddzieliła się od macierzystej organizacji kościelnej w celu zaakcentowania swojej odrębności religijnej. Wśród wyznawców kościoła katolickiego ma znaczenie pejoratywne. Teolodzy mianem sekty określają również organizacje nie będące stricte ruchami religijnymi. Przykładem może być tutaj masoneria lub, według Dominikanów, firmy. Przykładem tutaj może być Amway. Według chrześcijan sektą jest również ruch New Age, któremu przyjrzymy się bliżej w dalszej części pracy.

Zanim przejdziemy do omawiania ruchu New Age, należy się przyjrzeć bliżej wiedzy na temat sekt i kultów dostępnej Polakom. Ze względu na to, że dostęp do nie zarejestrowanych grup nieformalnych jest w Polsce praktycznie niemożliwy. Są to wspólnoty hermetycznie zamknięte, nie udzielają żadnych informacji na swój temat, bojąc się, skądinąd słusznie, że informacje takie zostaną wykorzystane przeciwko nim

W 1995 roku w Warszawie powstał *Raport o Stanie Bezpieczeństwa Państwa* w którym podjęto temat niebezpiecznych sekt działających na terenie Polski. Autorzy zarzucają w nim sektom m.in.:

- wyłudzenie majątków adeptów („Niebo”, „Rodzina”);
- wykorzystywanie seksualne członków (również małoletnich) oraz zmuszanie do prostytucji (również produkcja filmów pornograficznych) („Rodzina Miłości”);
- uprowadzenia osób małoletnich („Chrześcijanie”, którego liderka odpowiadała przed sądami w Pińczowie i Radomiu);

Równocześnie autorzy *Raportu* zasygnalizowali, iż pod przykrywką sekt powstają grupy godzące w ład i porządek społeczny, poprzez:

- tworzenie pod pretekstem grup religijnych – grup, które wykorzystując przywileje podatkowe dopuszczają się przestępstw finansowych;
- tworzenie pod pretekstem grup religijnych – grup propagujących wizje apokaliptyczne, które wykorzystują w celu nakłaniania swoich członków do masowych samobójstw;
- dewastacje cmentarzy (grupy pseudosatanistyczne).

Autorzy *Raportu* za najbardziej kontrowersyjne wspólnoty religijne działające w Polsce uznali:

- **Wspólnotę Niezależnych Zgromadzeń Misyjnych „Rodzinę”**. Grupę tą łączy się z tajemniczymi zaginięciami, głównie ludzi młodych na terenie Polski. Grupa prowadzi szeroko zakrojoną akcję propagatorską. Odbywa się to poprzez rozdawanie ulotek w miejscach publicznych. Grupa nakłania do przystąpienia poprzez udział w nauczaniu języków obcych, a także w czasie pogadanek na temat AIDS oraz zapobiegania narkomanii. Osoby, które zdecydują się na udział w działaniach grupy, są przetrzymywane na terenie ośrodków sekty, w całkowitej izolacji od rodzin. W wielu krajach zachodnich zakazano działalności „Rodziny” po serii oskarżeń o molestowanie i seksualne wykorzystywanie małoletnich. Niejednokrotnie przy tej okazji pojawiała się oskarżenie o propagowanie stosunków kazirodczych oraz produkowanie filmów pornograficznych (również z udziałem

- małoletnich).
- „**Kościół Scjentologiczny**” - grupa ta ukrywa swoją działalność w Polsce, ze względu na liczne przypadki przestępstw finansowych, w tym również zastraszzeń finansistów.
 - „**Kościół Zjednoczenia**” (Kościół Moona, Sekta Moona) – grupa została zarejestrowana na terenie Polski w styczniu 1990 roku. Werbunek odbywa się za pośrednictwem dwóch organizacji - „Federacji Kobiet na Rzecz Pokoju Światowego” (od 1992 roku w Polsce) oraz „Akademickiego Stowarzyszenia Urzeczywistniania Wartości Uniwersalnych”. Więcej o działalności „Kościoła Zjednoczenia” można znaleźć w *Raporcie Cottrella* z 1984 roku. Autorzy tego *Raportu* stwierdzili, iż organizacja Moona współpracuje z tajnymi służbami koreańskimi. Zgodnie z *Raportem* „Kościół Zjednoczenia” prowadzi handel bronią. Jak za większością tego typu organizacji ciągną się oskarżenia o przestępstwa podatkowe (USA), rozbijanie rodzin (Wielka Brytania), porwania małoletnich (Francja).

NEW AGE

Warto przyjrzeć się teraz bliżej ruchowi zwanemu New Age. Ruch, zwany także czasem Sprzysiężeniem lub Ery Wodnika, powstał w końcu lat siedemdziesiątych na terenie Stanów Zjednoczonych. W latach późniejszych został przeniesiony na grunt europejski, gdzie znalazł mocne oparcie. Nazwa „Era Wodnika” przyłgnęła do niego po wydaniu w 1980 roku pracy Marilyn Ferguson pod tytułem „*The Aquarian Conspiracy*”. „Era Wodnika” jest również używana ze względu na fakt niezbyt odległego końca astrologicznej Ery Ryb i następującej po niej Ery Wodnika.

Zdaniem sprzysiężonych wraz z początkiem Ery Wodnika nastanie Nowa Era, którą uważają za czas globalnych przemian. Jednocześnie uważają, iż nastąpi zmiana wartości kulturowych. Najważniejsza będzie – według sprzysiężonych – zaradność, poszukiwanie nowych rozwiązań (wynałazczość), a także niekonwencjonalne, duchowe poszukiwania. Ideologia ruchu New Age sprzyja powstawaniu postaw indywidualistycznych. Jednocześnie sprzysiężeni uznają niezbędność procesu samopoznania i samodoskonalenia człowieka.

Według fanatyków ruchu New Age ma nastąpić zmierzch religii chrześcijańskiej. Umiarkowani przedstawiciele ruchu sprzysiężonych uważają jednak, że przejście do Nowej Ery nastąpi w sposób niezauważalny. Ze względu na fakt iż jest ich niewielu bardziej znane są poglądy fanatycznych członków ruchu New Age. Uważają oni, że alternatywą dla zmięch religii katolickiej jest propagowanie systemów religijno - filozoficznych Orientu. Według sprzysiężonych ruch New Age stanowi zmięch idei transcendentalnego Boga.

EWOLUCJA ŚWIADOMOŚCI

W swoim artykule Agnieszka Borowiak z Instytutu Psychologii PAN pisze o związkach pomiędzy ruchem New Age a pokoleniem Flower – Power (Dzieci Kwiatów). Według pani Borowiak to właśnie kontrkultura lat sześćdziesiątych poczyniła wyłom w kulturze zachodniej. Oba ruchy mają wiele wspólnego. Wystarczy spojrzeć na podejście do kwestii sfery cielesności i seksualności człowieka. W obu ruchach opiera się to na akceptacji stosunków międzyludzkich w tej sferze. Oba ruchy stawiają cywilizacji zachodniej podobne zarzuty. Oceniają ją (cywilizacją zachodnią – KK) jako „hiperracjonalną, tłumiącą uczucia, blokującą spontaniczność i naturalność w relacjach między ludzkich”¹. Sprzysiężeni uważają także, iż cywilizacja zachodnia promuje „postawy agresywne i wrogie”².

Według pani Borowiak pomimo istnienia różnic indywidualnych pomiędzy jednostkami można wyróżnić cztery uniwersalne etapy, wspólne dla wszystkich jednostek. Autor niniejszej pracy nie zgadza się w niektórych kwestiach z panią Borowiak dlatego też przytoczymy poszczególne etapy za panią Agnieszką, a następnie ustosunkujemy się do tego.

1 K. Olechnicki „Ruch Nowej Ery (New Age)...”, op. cit., s.80-81.

2 K. Olechnicki „Ruch Nowej Ery (New Age)...”, op. cit., s.80-81.

ETAP I

„Zwany również **„punktem wejścia”**. Opisany jako moment empirycznego poznania roli świadomości w kształtowaniu obrazu rzeczywistości, moment uświadomienia sobie roli ego w kreowaniu obrazu świata. Jest to doświadczenie duchowego wymiaru bytu, które u jednych może spowodować **stan krótkotrwałej fascynacji**, u innych pragnienie duchowego rozwoju.”

Czy można fascynować się zjawiskiem jako wyłącznie obiektem badawczym?

Zdaniem autora niniejszego tekstu, można. Pomimo odwiedzin w wielu grupach uznawanych za sekty autor nie odnotował udanej manipulacji na swojej osobie. Grupy parareligijne pozostają dla niego li tylko obiektem badawczym. Do najdalej posuniętej próby manipulacji autorem posunięto się w trakcie wizyty na spotkaniu pewnej, nieistniejącej już, grupy wyznawców szatana, nazywającej siebie „Czciicielami Diabła”. Autora próbowano zmusić do wyparcia się wiary w Boga, poprzez złożenie oświadczenia, w którym miał on wyrzec się „wiary w Boga” i „Krzyża”, a także oddać się w „opiekę Szatana”. Całą sytuację udało się wyjaśnić poprzez złożenie przez „Wprowadzającego” przysięgi, iż autor nie będzie działał na szkodę grupy, a kiedy „nadejdzie odpowiedni czas, złoży przysięgę Szatanowi”.

ETAP II

„Zwany również **„odkrywaniem”**. Tak nazywa się czas zetknięcia się i pracy z konkretną metodą rozwoju i z konkretnym nauczycielem duchowym. Do najczęściej wymienianych psychotechnik – sposobów samodoskonalenia się – należą: hipnoza, autohipnoza, zgłębianie pism teozoficznych, medytacja buddyźmu Zen, buddyźmu tybetańskiego, transcendentalna (Maharishiego) medytacja jogi – tantryczna, kundalini lub radża joga, systemy ćwiczeń fizycznych – aikido, karate, hatha joga, tańce i biegi transowe. Innymi metodami stosowanymi w celu przekształcenia świadomości są: bioenergetyka Wilhelma Reicha i Aleksandra Lowena, technika Mathiasa Alexandra, psychosynteza Roberto Assagiolo, metoda Moshe Feldenkraisa i rebirthing Leonarda Orra oraz terapia Gestalt³.

Czy można uprawiać którąś z technik jako technikę nie będącą częścią ewolucji świadomości?

Jest to oczywiście możliwe, ale uprawianie jednej z wyżej wymienionych technik i nie traktowanie jej jako części ewolucji świadomości wypacza sens tejże ewolucji. Każdy może uprawiać Aikido czy Karate, ale nie traktowanie poważnie całej „otoczki” filozoficznej danej techniki, będzie znaczyło iż nigdy nie zostaniemy w danej dziedzinie mistrzem. Dopiero zrozumienie filozofii danej techniki doprowadzi do osiągnięcia mistrzostwa w tejże dziedzinie. Dlatego też Japończycy kładą duży nacisk na nauczanie Kodeksu Bushido, który od wieków jest wyznacznikiem postępowania w Japonii. Dla Europejczyka nie znającego kultury japońskiej może on być szokujący, ale na odciętych od świata Wyspach Japońskich, gdzie najwyższą władzą był Cesarz, był doskonałym sposobem na zapanowanie nad ludem. Podsumowując, można powiedzieć, iż poznawanie wymienionych wcześniej technik bez poznawania ich filozofii jest niepełne.

ETAP III

„Zwany również **„integracją”**. Opisany jako oscylacja pomiędzy radością z przemian, które zaszły a obawą spowodowaną społecznymi i interpersonalnymi konsekwencjami zmian. Po przejściu tego etapu z reguły zmieniają się wartości i cele do których dąży jednostka.

3 New Age: *Encyklopedia Nowej Ery: [od A do Z]*; oprac. W. Bockenheim, S. Bednarek, J. Jastrzębski, Wrocław, „Astrum”, 1996

Czyli osoba po przejściu takich trzech etapów powinna nastawić się na osiągnięcie czystości duchowej. Pojawia się natomiast pytanie, czy możliwa jest inna reakcja?

Zdaniem autora, jeśli osoba badana osiągnęła etap trzeci, raczej nie ma szans na inną reakcję niż opisana powyżej. Tylko osobniki o silnym charakterze, mające dużo samozaparcia do osiągnięcia swojego celu mogą wytrzymać wszystkie etapy i nie uwierzyć we wmawiane wartości. Z reguły są to agenci organizacji rządowych lub katolickich ośrodków (*Opus Dei*) zajmujących się zwalczaniem alternatywnych ruchów religijnych.

ETAP IV

„Zwany również „sprzysiężeniem”. Jednostka zaczyna świadomie działać na rzecz Nowej Ery. Zajmuje się promowaniem idei ruchu Sprzysiężonych w różnych dziedzinach życia społecznego, a co za tym idzie głosi koncepcję globalnej przemiany świadomości. Odbywa się to m.in. poprzez próbę stosowania nowego paradygmatu w instytucjach tzw. „starego typu” (szkoły, uniwersytety, ale również szpitale psychiatryczne). Pod określeniem „nowy paradygmat” wyznawcy ruchu New Age rozumieją idee holizmu (pogląd, według którego wszelkie zjawiska tworzą układy całościowe, podlegające swoistym prawidłowościom, których nie można wywnioskować na podstawie wiedzy o prawidłowościach rządzących ich składnikami), witalizmu (hipoteza zakładająca, że siły witalne (niematerialne) są obecne w zjawiskach życiowych), panteizmu (pogląd utożsamiający Boga ze światem, często rozumianym jako przyroda) i mistycyzmu (zjawiska religijne polegające na bezpośredniej łączności z Bogiem lub inną formą absolutu), połączone z hasłami ekologii oraz Gai. Właśnie w ten sposób powstaje nieformalna siatka „sprzysiężonych”. Również stąd wynika niejednolitość i swego rodzaju wielowątkowość ruchu New Age. Poszczególne organizacje oraz instytucje są li tylko połączone wspólnymi ideami i wartościami.

Członkowie ruchu New Age widzą siebie jako wspólnotę „(...) ludzi idealistycznie nastawionych do świata, twórczych, myślących holistycznie i wrażliwych na problemy ekologiczne (...). Tworzą oni niejawną sieć wzajemnych powiązań, nie zamierzając jednak detonować panującego układu społecznego, gdyż bardzo skutecznie przychodzi im realizacja swoich ideałów w ramach dotychczas istniejących instytucji”¹.

Na idee ruchu New Age składa się bardzo wiele rzeczy. Jednakże nic z nich nie stanowi nowości. Bo czymże jest **spirytualizm**, czyli przekonanie o duchowej naturze wszystkich bytów, jeśli nie odpowiednio zmodyfikowanymi wierzeniami Indian Północnoamerykańskich, którzy wierzyli, że każda istota ma swojego Manitou (ducha)? Jak traktować **mistycyzm**, skoro w rozumieniu Sprzysiężonych można go sprowadzić po prostu do chaosu, który istniał przed stworzeniem wszechświata? **Ezoteryzm**, w którym to kładzie się nacisk na wybór własnej drogi rozwoju i poznanie w oparciu o osobiste doświadczenia *sacrum* to nic innego jak wierzenia starożytne zmodyfikowane odpowiednio do istniejącej sytuacji. Jako ruch mający amerykańskie korzenie New Age jest wprost nieprzyzwoicie **optymistyczny**, a już w 1516 roku sir Thomas More wydał swoją książkę o krainie wiecznej szczęśliwości mieszczącej się na wyspie, Utopii. **Feminizm** wyznawany przez Sprzysiężonych to nic innego jak wybrane elementy buddyzmu, który już od wieków wspiera ponowne wyłonienie się świętej żeńskości (tego samego terminu używają członkowie New Age) i kobiet jako wpływowych sił w myśli religijnej. Podobnie rzecz ma się z **synkretyzmem**, zgodnie z którym New Age konstruując swój światopogląd odrzuca wszystko co jest dla niego niewygodne. Zrobiliśmy tutaj tylko ogólny przegląd elementów ruchu New Age, jednak jest to temat bardzo rozległy i wymaga osobnego opracowania, którego niestety nie można tutaj załączyć, ze względu na objętość pracy.

Podsumowując, możemy pokusić się o stwierdzenie, iż członkowie ruchu New Age nie wymyślili niczego sami. Wszystkie elementy ich filozofii, podobnie jak w przypadku im podobnych

¹ New Age: *Encyklopedia Nowej Ery: [od A do Z]*; oprac. W. Bockenheim, S. Bednarek, J. Jastrzębski, Wrocław, „Astrum”, 1996

alternatywnych ruchów religijnych, zostały zapożyczone z już istniejących wierzeń. Niepokoić może fakt, iż idei ruchu Sprzysiężonych nie da się pogodzić z wiarą chrześcijańską, która obecnie dominuje w Polsce (89% populacji zostało ochrzczonych w obrządku rzymskokatolickim²). Pozostaje mieć nadzieję, że nigdy nie dojdzie do spełnienia się wszystkich idei ruchu Sprzysiężonych ponieważ oznaczałoby to kres istnienia wiary chrześcijańskiej.

Bibliografia:

1. Marek Jędrzejewski, „Młodzież a subkultury”, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa, 1999
2. New Age: Encyklopedia Nowej Ery: [od A do Z]; oprac. W. Bockenheim, S. Bednarek, J. Jastrzębski, Wrocław, „Astrum”, 1996
3. K. Olechnicki, „Ruch Nowej Ery (New Age): próba konceptualizacji teoretycznej”, *Kultura i Społeczeństwo* 1997, nr 3, s. 76.
4. J. Horgan, „Koniec nauki, czyli o granicach wiedzy u schyłku ery naukowej”, Prószyński i S-ka, Warszawa, 1999
5. Agnieszka Borowiak, „New Age jako propozycja światopoglądowa”, *Albo albo problemy psychologii i kultury: Sekty i kulty*, Wydawnictwo Enateia, Warszawa, 2001
6. *Mały Rocznik Statystyczny Polski*, 2006, Warszawa, Zakład Wydawnictw Statystycznych
7. www.buddyzm.pl; data wizyty: 09.06.2007
8. www.opoka.org.pl/varia/sekty/new_age3.html ; data wizyty: 09.06.2007
9. www.biuletyn.agh.edu.pl/archiwum_bip/_2001/_89/19_89.html; data wizyty: 09.06.2007

Zezwala się na pełne wykorzystanie materiałów z niniejszej pracy z podaniem autora i źródła.